

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANACH.

Predplatná cena:

Na celý rok 2 zl. — kr.
Na pol roka 1 > — >
Na štvrt roka — > 60 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a **GERHARD NÉMETH.**

Dočasný hlavný spolupracovník:
JOZEF N. JANDA.

Redakcia a vydavateľstvo Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedného 5 stĺpcového zvalého riadku
je 10 kr. Rukopisy sa naspájk nedávajú.

Bánffy čo víťaz,

zvítazili sme, jaj, jaj, ale statočnosť kde je? *

Kreštania! kupujte len u kreštanov!

Ráz liberálov.

d liberála všetko vystane; o čom sa druhému človekovi ani len nesníva, to — sťa divá huba — vyrastie v modzgoch svobodnomyselníka; a čo by druhý za nemožnú vec považoval, to liberál bez hryzenia a výčitkov svedomia vykoná.

Najnovšie divá huba z modzgov liberálnych vyrástla taká, že liberáli obviňujú lavičiacke strany, zvlášte ale ľudovú, jakby tieto nesvedomito s hrozným nátlakom a udusením všetkej slobody a neodvislosti byly pokračovali pod voľbami. To je práve taká vec, akú ja teraz v jednej rozprávke podotknem.

Jednúc vlk a beránek pili z jednej rieky vodu; beránok stál nižšie vlka, voda tedy od vlka k beránku tiekla. A predsa čo sa stalo. Vlka sa oboril náramným hurtom na beránka, jako sa mu opováži vodu kaliti; zúrivosť vlka vždy väčšia a väčšia bola na toľko, že konečne beránka zožral.

A to je obraz i pomerov, ktoré sú medzi mameluckou a lavičiackymi stranami. Mameluci sú vyše nás, a predsa kričia, že sa my nad nich násilne vypínáme, že ich brutálne na dol tisneme, slovom, že pri voľbách my sme kráčali po ceste násilia a nesvedomitosti. No čo mameluci tak ľahkomyselne vymýšľajú, to my základne dôkazmi vyvrátíme.

Tedy kto kalil vodu, činil násilie?

Kto dopratil vojakov toľko, že ešte i Bosnia, Hercegovina, Poľsko a Rakúsko ich muselo lífrovať. A kto rozkazoval tým vojakom, čo bolo rozkázané tým vojakom na mnohých miestach; snáď to, aby mamelukov tlačili a tisli nazad, abo to, aby lavičiakov učili móres? A četnikov kto mal pod mocou? Kto mal moc kázať strieľať medzi voličov? A či četníci, abo vojáci poranili aspoň len jedného mameluckého voliča?

Idme ďalej!

Kto mal millionsy od všelikiaľ posbierané na volebné ciele? Kto podplácal ľud? Kto napájal 2—3 týždne a opíjal po samé blato voličov? Kto kupoval hlasy po 5—500—1000 zlatoviek? Kto sľuboval obcam a jednotlivcom všeličo, neraz i také veci, o ktorých každý vážne smýšľajúci muž vopred vie, že sa stať nemôžu? Kto sľuboval úrad, rukovanie napred, vyznačenie? Odpoveď vie dať na tieto otázky každý čitateľ „Kreštana.“

Kto sa vyhráždal krčmárom, skleparom, trafikantom, mäsiarom, že licenciú ztratia, nebudú-li hlasovať na mameluka? Kto sa vyhráždal úradníkom štátnym, stoličným a obecným,

že chleba a úradu budú zbavení, nebudú-li dľa rozkazu hlasovať? Kto sa vyhráždal degradáciou a preložením atď?

Jakí voličia boli trápení preťahovaním volby, všelijakými krížovými otázkami a konečne naraz pre nič za nič i samého hlasu volebného zbavení?

No takým a podobným otázkam by nebolo konca-kraja, keby sme chceli všetko pospomínať, čo ale za vec zbytočnú považujeme, lebo však ct. voličia to nielen vedia všetko, lež bohužiaľ i zkusiť to mali príležitosť.

Odpoveď ale je veľmi ľahká, kto tedy kalil vodu pri voľbách? Kto bol tam vlkom a kto beránkom?

A predsa liberáli vo svojej zafatej zlosti ešte lavičiakov sa opovážia obviňovať?! Horší sú oni od publikána evanjeliumového, lebo tento sa síce dopustil všelijakých zlostí a neprávostí, lenže to on uznal a nahliadnul a bez odkladania i ofutoval. Kdežto mameluckí otroci dobre vedia, čo porobili, verejné pokanie ale predsa nechcú činiť, ba ešte na lavičiacke strany sa opovážujú blato kydať.

No však ale toto podzemské pretvarovanie nepotrva dloho, odhalíme ho my i pred cudzozemskom. Tu doma ho i tak každý pozná; opis volebných komisností a prutalít vo štyroch rečach cudzozemských bude povolaný, v opravdivej barve predstavíť cudzozemsku panovani-slobodnomyselnosti, ktorá u nás všetko za sloe bodné považuje, čo je proti kreštanstvu namerené a k udržaniu masných hrncov potrebné.

Keď je ale liberalismus z citov spravodlivosti a uprimnej rovnosti vyzlečený, dolu s jeho panovaním, poriadny kreštan ho podporovať nemôže.

Jožko Prísny.

POLITICKE CHYRY.

Škoda, že sme to prv nevedeli, že národná strana v daktorých okresoch sa spojila s mameluckou proti ľudovej. Aspoň list predsedy zaladskej národnej strany to prezradzuje. On sa totižto vyslovuje v ňom, že v Čáktorni sotva by bol minister k mandátu prišiel, keby sa národníci neboli spojili s liberálmi. Ale i to môžeme tvrdiť, že by pán Apponyi ani sám nebol sa dostal do snemovne, keby sme to prv boli vedeli, a z jeho privržencov tiež by nebolo ich tam ani toľko, koľko ľudákov je tam teraz. O jednu zkusenosť sme zas bohatší pre budúcnosť.

Liberálni ablegát a opátfarár. Štátnemu sekretárovi L. Vöröšovi na čele jednej deputácie kapošvársky mandát odovzdal opátfarár Fraňo Ujváry. Čo ten chce ešte, však už má zlatý kríž.

Nový návrh. Páni vyslanci dost skoro budú mať príležitosť pretriasať nový návrh o tom, aby sa výhry žrebov nevyzdvihnuté do štátnej pokladnice dali. Len na kortešačské ciele nech sa ony neobracujú!

Volebné výdavky len v jeden deň 28.

okt. 1. Pre 350 volebných okresov 300-tisíc vojska stálo asi 900-tisíc zlatoviek. 2. Pre 350 okresov dostali mameluckí kandidáti 2 milióny a 100-tisíc zlatých, keď na každého len 6000 zlatých rátame. 3. Mimo toho priemerne zmánil každý kandidát ešte aspoň 6000 zl., 700 kandidátov do hromady zmánilo 4 milióny a 200-tisíc zl. 4. A kolká škoda je z toho, že mnohí občania nepracovali cez dni a týždne, lež len jiedli a pili. Tedy odkiaľ pochádza nemravnosť?

Cudzozemsko o uhorských voľbách.

Páni liberali počínajú sa nedobre cítiť po svojich oškľivých kúskoch volebných. Najviac mrzí ich to, že celá Európa smeje sa z uhorských volieb, ktoré na posmech všetkej vzdelanosti a ľudskosti prevedené boli peniazmi bankárov a hrubým násilienstvom. Medzi iným i francúzske, anglické, talianske noviny hlavou kývajú nad uhorskou »svobadou.« Nemecké noviny „Frankfurter Zeitung“ mnoho písaly o našich voľbách a pomenovali ich *europským škandálom*. „Najsúrnejšia úloha je — tak písaly — odstrániť ten volebný boj, ktorý je *škandálom pred vzdelanou Európou* ... Hlavná vec je, aby hodnovernosť volby bola poistená, a aby občanom Uhorska možno bolo pri rovnakých podmienkach účať brať na voľbách.“ Takto píše spomenuté nemecké noviny. Naši liberali v skutku pyšní môžu byť na ten europský škandál, z ktorého posmechy činí celý vzdelaný svet.

Dolno-kubínska voľba. Pod týmto nápisom písaly v č. 247. „N. Noviny“ o hrúzach dolno-kubínskej voľby takto: „Smradlavá židovská slina, pluvaná na ľud slovenský, neunižila ho: tí samí židiská pluli na tvár Spasiteľa Ježiša Krista, ale smradlavá slina neubrala mu ani atóm (prášok) z jeho božstva! Nezapúdajme na hrczné trapy ľudu svojho, i keď mu už odtrnú údery katanských židákov, ktorí pod ochranu bodákov *bili a kopali* ten verný, krásny ľud, bili rukama pošpinenými každým sviňstvom, klamom, úžerou, kopali nohami, ktoré ich doniesly zo šíreho sveta s pinklom, aby tu cicali a tyli z toho bitého a kopaného ľudu! . . . Nezapúdajte na tých, ktorí spojili sa so ždákmi, aby potupili a unížili ľud . . . Bez nich by hnusný žid nebol opovážil sa kopať oravského sedliaka a *pluvať na knázske rúcho*, urážať slovom i skutkom kandidata ľudovej strany, Krupca!“ — Z týchto slov „N. Novín“ vidíme, že liberalizmus náš v celej svojej kráse predstavil sa v Dolnom-Kubíne.

Čo máme teraz robiť?

Čo máme teraz po skončených voľbách robiť? Zaháľať bezpochyby nie. Nesložíme na križ ruky, až hen na päť rokov kým zase nastanú nové voľby, nie naša práca nesmie byť prerhnutá, v nej pokračovať musíme ďalej. A to už teraz, chvála Bohu, na dve strany. Jednou stranou na sneme, máme už tam našich zastupiteľov, dvadsiatich len, ale mužov oduševnených rečou a duchom mohutných. Druhou

stranou budeme pracovať okrem snemu vo verejnom živote, tu musíme ešte zobúdzaf, okriksaf, čistiť a sošlachťovať.

A tu chcem na tú najšúrnejšiu potrebu, ktorú sme z bývalých volieb zrejme poznali, pozornosť obrátiť. Je to nič inšie, ako vytrhnutie sa z pod vplyvu židovského. O minulých voľbách bez obavy tvrdiť môžeme, že to bol boj židovstva proti kresťanom. Odhliadnuc od toho, že vyše dvadsiatich židov dal Bánffy vyvolať, odhliadnuc hovorím od toho, čo by ešte najväčšie nešťastie konečne nebolo, ale pozrime si len voľby, najmä kde ľudáci vystupovali, každý videl a presvedčil sa, že u liberálov hlavný zástoj hrali židia. Či nie? Židia boli liberálni korteši, židia dovádzali opojených kresťanov do tatárskeho tábora, židia po čas volieb mali slobodné karty, ktorými sa pohybovať mohli kde chceli.

Veď v Sombathelyi istý Weiner žid do očí povedal ľudákovi tieto bohurúhavé slová: Nech len teraz budeme vo väčšine, nuž vám ukážem, že veľký kostol onedlho bude sýpkou.

No to je neslýchaná bezočivosť. Nechcem tvrdiť, žeby to bolo presvedčenie všetkých židov uhorských, nie veď i z nich hlasovali niektorí na našu stranu, ale to je istá vec, že svoju nenávisť oproti nám ešte nikdy tak jasne nepreukázali, ako počas volieb. To samé arciliberálne noviny „Pesti Hirlap“ uznaly písúc o stolnobelohradskej voľbe medzi iným toto: Najväčšia chyba bola tá, že na stránke A. Tótha (liberála) židovskí občania — z čiastky ani ta nesúci — sa veľmi do predu tisli natoľko, že sedliaci skutočne proti židom bojovali. — Nuž to sú prosím, jasné slová.

Čo teda? Ako oni nám, tak i my im! Židia proti nám na voľbách, my proti nim teraz mimo volieb. Nie bitkou, vytrepaním oblokov, prezývaním nie, učme ich pokojne, rúce ku poriadku. Ako? — Prečítajte si tie slová, ktoré na prvej strane „Kresťana“ najdete: Kresťania kupujte len od kresťanov! Ano to je teraz naša prvá povinnosť. Kde ktorý kresťanský kupec priemyselník počas volieb nám priaznivý bol, s nami držal, toho podporujme. — Kde ale kresťana spofahlivého niet, najmä po dedinách zakladajme potravno-gazdovské a úverkové spolky! Nebol priaznivejší čas, ako teraz. Ta sa do práce! Rady, vysvetlenia dostanete od hocktorého ľuďovského spolku (Teplá, Lykavka, Stankovany, Sliache), alebo v brožúrke v. p. Hlinku: Ako zakladáme p. g. a uverkový spolok? za 10 kr. v Ružomberku u K. Salvy k dostaniu. Ale veď hádam na každom vidieku najdu sa už sbehlejší ľudia, ktorí vďačne radou poslužia.

Nesmierne účinky budú mať tie spolky i na hmotný i na mravný dobrobyt náš. Uvidíte, že za niekoľko rokov pretvorí sa naše obce ako v Nemecku.

To je prvá povinnosť. Druhá nie menšia týka sa viacej jednotlivcov, miernosť v pití pálenky! O škodlivosti pálenky na dušu ako i na telo neidem ja tu teraz rozpisovať o tom už i tak každý počul a žiaľbohu i zkusil na sebe i na druhých. Tu len to spomeniem, že tí sedliaci, ktorí s liberálmi držali, činili to alebo so strachu pred služným, notárom — oni vedľa prečo sa báli — a'í sú rychtári, prisažní, cestári, alebo úfaju lásky mastný hrniec od týchže a ostatní boli korheli. A i nekorhefom teraz pálenka udusila hlas svedomia. Hľa pálenka najlepšia korteš liberálov? Varujte sa ľudáci toho korteša. A keď už radi liberálnych kortešov vyhánate z obce, nuž radím vám uprimne, aby ste toho hlavného liberálneho korteša, pálenku najsamprv z vášho domu i z celej obce vyhostili. A pri tom jestli vám chuti, môžete aj biť, látať, — bite, trepte decky, sklenky, flašky, poháre pravda vaše, nie krčmárové.

Teda ešte raz, čo máme robiť? Spolky zakladať, jestvujúce všemožne podporovať a choc by to nám dakedy ťažko padlo, nič to, dobrá vec obetu žiada.

Kupujme od kresťanov, nie od „opravdových“ ale takých, ktorí sú naši telom dušou. A mierniť sa v pití pálenky, v navštívení krčiem. Ľudáci urobte to, aspoň okuste. Verte, že nám tak lepšie bude. Nebudeme otroci druhých. Často hrešíte, preklínate krčmárov, nehrešte, nepreklínajte ich, ale radšej nenavštevujte ich, nekupujte od nich.

„O, vzmuž sa, rod môj! Svrchovaný čas.“

Fablonovsky.

Zdivočenie.

Volebné výčiny minuly sa, avšak smutné následky ich dlho prebývať budú v pamäti zdĺavených voličov. Keď my, terajší svedkovia liberálnych divokostí, už v studenom hrobe spočívať budeme, ešte i vtedy spomínať bude náš ľud dobrý, statočný tie do neba volajúce krivdy, ktoré ľudová strana zvláštne na horných, slovenských stranách Uhorska znášať musela vtedy, keď sa to slávne millennium uhorskej krajiny a uhorskej svobody vybavovalo.

Ministerpredseda Bánffy pyšný môže byť na víťazstvo svojich verných liberálnych nahaňáčov. Takú väčšinu bude mať na „vyárendovanom“ sneme, akú by asnaď sám nebol očakával. Všetkých uhorských ablegatov jesto 413, a z týchto 282 poslúchajú rozkazy „svobodomyseľnej“ vlády. Celým snemom teda tak pohrávať sa bude pán Bánffy, ako veselí a bezstarostní chlapi pohrávajú sa loptou, alebo gombičkami na pažití.

Predovšem hračkou bude teraz odhlasovať väčšiu kvotu k vôli Rakúsku. Že s väčšou kvotou väčšie farchy uvalené budú na Uhorsko, z toho si liberálni ablegáti nič nebudú robiť. Keď nešťitili sa mnohí prijať mandáty ablegátske, ukrutným násilenstvom a judášskym grošom zaopatrené, prečo mali by sa háčiť a zdráhať vtedy, keď hlasovať budú mať na väčšiu kvotu a na väčšie farchy ľudu, ktorý hlasovať nechcel na liberálov a statočno, hrdinsko choval sa uprostred neslýchaných nátlakov a podplácaní.

Že o novej väčšej kvote ani slovička nepovedali prekabáteným voličom svojim, tomu sa už nemáme čo diviť. Však pred päť rokmi tiež ani nešuchli o tom novom civilnom poriadku, a predsa ochotno hlasovali naň vzdor upenlivým prosbám ubohého ľudu Vieme už, že u nás veľmi mnohí ablegáti nepýtajú sa, čo chce a čo žiada si ľud, lež len toho poslúchajú, kto čerstvý groš dal im ku volbám. Na ľud nič nedbajú, volebného práva ho pozbaví nechajú, a predsa vyslancami ľudu chcú sa menovať. Svet väčšej komédie ešte nevidel.

Také smutné pomery, aké sme pri terajších volbách zakúsili, len tam sú možné, kde nie právo a zákon, lež úplné politické zdivočenie panuje. Kto nechce plávať v liberálnom prúde, toho politickí divoci ihneď za vlastizradcu a buriča vyhlásia a všetkého občianskeho práva ho olúpia.

V našej chýrnej svobode tak ďaleko sme už prišli, že zastupiteľov a vyslancov ľudu volia len slúžnovci a židia pod ochranou vojska. Niet divu, že nemecké noviny „Frrfurter Zeitung“ volby uhorskej *europským škandálom* menujú. Tieto noviny, vzdor tomu, že sú liberálne, predsa uznávajú, že terajšie uhorskej volby previedly sa úradným násilenstvom a peniazmi. Ešte i srbské noviny „Dnevni list“ uznávajú, že ani v Srbsku nepanujú tak smutné pomery, ako v Uhorsku, a že nikde na svete neužívajú sa tak ošklivé a špinavé spôsoby, ako pri uhorských volbách.

Berlínske noviny „Die Zeit“ píšú, že voličia ľudovej strany v úplnom počte dostavili sa k volbe, avšak že celkom jednoducho nepripustili ich hlasovať. Kde nenie práva a pravdy, — tak píšú —, tam začína sa pánstvo násilnosti.

Nuž hľa, do pekného chýru priviedli drahú vlasť našu pred svetom tí panáci, ktorí pýšia sa ustavične, že sú jedine oni dobrí vlastenci. Krásnu pamiatku zanechali po sebe, a to práve na millennium.

A predsa opovažujú sa ešte ľudovej strane na oči vyhadzovať, že ona pobúrila ľud, ona je vraj jedinou príčinou všetkých kúskov, ktoré sa pri volbách spáchaly. Práve tak hovoril v bajke ten vlk, ktorý na baránka nižšie pri potoku stojáceho ponosoval sa, že mu kalí vodu a potom ho zožral.

Nieže tak. Nie ľudová strana je príčinou toho náramného zdivočenia, ktoré sme pri volbách na vlastné oči videli. Ľudová strana len pekným, tichým, presvedčeniaplým slovom napomínala kresťanský ľud, aby zákonnou cestou usiloval sa zastať si právo svoje, ktoré každému občanovi uhorskému zákonom jesto zabezpečené. Že ľud kresťanský veľkú nespokojnosť a rozhorčenosť cítil pri volbách, tomu nenie príčinou ľudová strana, lež ten divý spôsob, ktorý liberálna strana použila, aby ubohý ľud nemohol si voliť vyslancov dľa svojho presvedčenia a práva.

Ani jedného pádu nemôžu nám liberáli predniesť, v ktorom vodcovia ľudovej strany ku neposlušnosti, ku násilenstvu boli by ľud poburovali. Ba naopak,

vždy napomínali ľud, aby sa i uprostred krívd, úradných nátlakov a špinavých podplácaní ticho a trpezlivo choval.

A ľud dobrý, statočný tak hrdinsko držal sa voči hovädským násilnostiam a hnusným podplácaniam, že i mnohí liberáli uznať museli hlboké presvedčenie a statočnosť ľudu nášho slovenského.

Ten, kto svedkom bol dolno-kubínskej volby, ten, kto počul o trencianskych, liptovských nitrianskych, prešporských, oravských voľbách, ten uznať musí, že ľudová strana udržať vedela v tichosti a slušnosti ľud ten, na ktorý bezbožní ľudia pľuvali, kameňmi hádzali a horšie zachádzali s ním, než s nerozumným hoviadkom.

Jestli dáke zdivočenie panuje medzi ľuďom teraz po voľbách, toho príčinou sú len tí nesvedomití vodcovia a riaditelia volieb, ktorí i z toho najkrajšieho občianskeho práva učinili — europejsky škandál. x.

Verejná otázka na p. Komlossyho!

P. Komlóšy, kanonik ostrihomský (teraz i ablegát) po skončení škandoloznej, a hnusnej volby stupavskej, keď mu v noci o 12. mandát oddali, a ho jakožto správne (???) zvoleného ablegata pozdravili, na tento pozdrav v svojej reči ta sa vyslovil, že ho s radosťou prijíma (jako by nie!) pretože táto voľba bola bojom a víťazstvom nad panslavizmom. — (Viď: „Pressburger Tagblatt“ č. 212.)

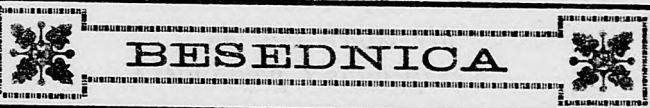
Teda tak, pane kanoníku, i vám je ľudová strana panslavská, i vy patríte medzi tých, čo zabudli na Kristovo: „... idzte a učte **všetky** národy“ ... i vy len vtedy chcete poznať našu reč, naše zvyky, náš charakter, — keď sa o váš mandát jedná, keď sa pomocou nás na biskupské kreslo dostať chcete? ináč sme vám panslavi, vlasti zradcovia, buričia, hodní na šibenicu! — Prečo ste nám prvej nesdelil, že sme nevlastenci, prečo ste ku nám také sladké reči držal v tej panslavskej reči, prečo ste ku nám po francúzsky, alebo anglicky nerečnil? — vtedy by sme boli načistom s vami? — Vás jako kňaza, a to s krížom a červeným pásom, trápí, že ľudová strana slovenskému ľudu slovensky píše a hovorí? — Vy, rodák z Topolčan, slovak z rodičov slovenských, chudobných roľníkov, ktorí mimo slovenskej reči druhej nevedia, hanbite sa za svoju materčinu, ona Vám je škaredá panslavská? vtedy sa hanbite za Vášho otca i matku?? A potom, že hlavný cirkevný školdozorca! Dakujeme pekne. . . .

Povedzte nám len jedného „pánslava“ medzi všetkými voličmi, — a dostanete za každého dukát. — A či ten ľud je panslavský? No, to ľazko i vy uveríte, iba jak ste ho vy k tomu naučil, lebo takí bezfarební ľudia všetkú farbu mávajú. — A či Vás čo mávalo vtedy, keď ste takéto hlúposti do sveta trepal?

Hja, darmo je, my vás už poznáme, (lenže neskoro!) čím páchnete: tým zlorečeným liberalismom! Len si dajte pozor, aby sa na vás nespnilo: „Kto druhému jamu kope, sám do nej padá“ — aby ste pri tom Vašom liberálnom modernom „hazašišágu“ tak nepochodil, ako ste pochodil v Zohore, keď vám Zohorčanky hlinenné šarže na reverendu lepily.

No, nateraz dost. My vás len na to vyzývame teraz, aby ste aspoň jedného pánslava ukázal v našom okrese, — dostanete za každého dukát — zide sa Vám to na zaokrytie tých 20,000 zl. čo ste strovil na nnšu „dôveru.“ — Dotedy ale, pokúď to nedokážete: vyhlasujeme vaše slová za hnusnú faloš a kortešský figel.

Viac voličov.

Sestre.

Nezabudlas' trudná sestro?

V skvoste splýval teplý máj.

Luhy, sady kvitly pestro,

Vtačou švistil vábný háj.

Vonná sviežosť, živá rozkoš

Pretekala nádrami.

Haj vo vzduchu nášho krbu

Vláčili sme trampôt hrbu.

Čierna chmúra, srdá mura

Horovala nad nami . . .

Nezapomlas' pamätuješ?

Zavítal jím jasný, krásny,

V lesku piatku skvel sa deň.

Vôkol slasti džavot hlasný,

U nás smrti chvel sa tieň.

Trepotný strach dlel na tvárach,

V hrudi vlnot, v srdci bôľ.

Ach klenot náš, drahá matka

Opustila nás kuriatka,

S dušou čistou anjel Kristov

K nivám raja unikol . . .

Nezapomlas' pamätuješ?

Zahučal kvil, slzi prival

Cedil, ronil sirý dom.

Hluk, zvuk zvonov sa ozýzal,

Horké žiale tiekly rtom.

V skromnej rakvi s ruženčekom,

S bokov žiar sviec, hore kríž,

Sladko snila nebožtička,
Sivé pery, žlté líčka,
Oči vpadlé, údy schradlé.
Na ňu hľadel Pán Ježiš . . .
Nezapomlas' ? pamätuješ ?

Zaplakaly trúchle trúby,
Vzkypel dumný spevu prúd.
Rozlúčil sa poklad ľúby,
V chrám ho viedol zbožný ľud.
Rozstonal sa žiaľny organ,
Lkal pri žertve chláholu.
V zune zvonov, jačnom víre
Rozliala sa „Dies irae“
Smutná pieseň, rmutná tieseň,
My zúpeli pospolu . . .
Nezapomlas' ? pamätuješ ?

V hustom listí tlstej lipy
Šuchotil van, šustil šum.
Pod vetvím hľb, štrku sypy,
Vôkol vzdychal vrúcny tlum.
Tvrde lôžko, studený hrob,
Doň nám klesla mať milá.
Malá čiastka čiernej zeme
Hrklovala v soľky nemé.
Ach nadarmo nárek, larmo.
Tarcha hrúd ju zakryla . . .
Nezapomlas' ? pamätuješ ?

Dlhomír.

Velký
„Kresťanský kalendár
ľudovej strany“

na rok 1897.

sa môže dostať za 30 krajciarov u
Františa Blaszčány, Budapešť, VIII.
Már. a Tereziatér. 9.

Po každých 10 výtiskoch sa dá
jedon čo prídavok. Poštové útraty
my zaokrývame.

CHÝRNIK

Dvojičky kňaznej. Kniežata hessenského Fridericha Karola, švagra to nemeckého cisara dvojnásobné rodinné šťastie podklo. Jeho pani porodila dvojičky, dvoch chapcov. Jako matka, tak i deti sa tešia dobrému zdraviu.

Minister Daniel na základe zásluh okolo výstavy nadobudnutých zostal barónom.

Co je pápež ? Ráno jeden pohár kozého mlieka vypije, ku ktorému je veľmi málo kávy pri-miešané, a kuštk chleba, na ktorý je natreté trocha masla. Na obed polievku, kúsok mäsa a jedon pomaranč. Na večer je čerstvú polievku a na mäko uva-rené vajco.

Biskup D'Hulst zomrel. Tento výborný muž bol rektorom katolíckeho ústavu v Paríži, bol on ale i členom komory po smrti biskupa Freppela a vždy neochrožene bojoval za pravdu a s neobyčajnou oduševnenosťou zastával kresťanstvo, ktoré teraz so stránky nesvedomitých zednárov vo Francúzsku tak biedne sa nachádza.

Tlačová pravota. „Magyar Néplap“ a „Kreštan,“ neohrožene to bojujúce noviny budú mať vo štvrtok tlačovú pravotu. U Kresťana Jozef Janda vzal na seba zodpovednosť. O výsledku pravoty v budúcom čísle.

V Nitrianskej. Predseda volby novozámskej, Juraj Csillagy má zostať nitrianskym viceispánom; predseda volby vágvecsejskej, Julo Markót ale má zaujať miesto dozorcú matrikárskeho, Csillagyho; predseda volby senickej, dr. Mikuláš Kostyál ale má zostať hl. stoličným notárom. Tieto veci sa v skutku hodia do stolice nitrianskej. Nech žijú nitrianske pomery; nech žijú volební predsedovia nitrianskej stolice.

Revolver chytil na kaplána. Nitrianske noviny „Ny. Sz.“ pišu v č. 46., že u predmierskeho (trnč. st.) krčmára Heinricha Rosenzweiga do zbojníkov, kmínov nadávali židi predmierskemu kaplánovi, keď tento na otázku bral žida, že prečo nechcel predať piva kaplánovi. Krčmárovi na pomoc priskočili i dva liberálni korteši, Julo Grün a Armin Grün. Tento posledný že vytiahol z kapsy i revolver a zastrelením hrozil sa kaplánovi. Na druhý deň kaplán išiel do Žiliny ku pravotarovi na ponos, a nazpäť idúc na železničnej štácii chytený bol od žandárov na rozkaz slúžnovský, avšak na zakročenie advokáta Jula Schwertnera na slobodu bol prepustený. Žilinský hlavný slúžny povedal vraj, že: Hm, chyba sa stala.

Vicišpánka, manželka to Crausa, nitrianskeho vicišpána zomrela. Ona bola ešte len 32. r. stará. Ona bola na prse slabá.

50-ročné kňazské jubileum slávi od všetkých známych veľa milovaný temeš-sv.-ondrejský farár, dr. Jan Osecky. On sa narodil v r. 1825. Jeho súdruhovia nielen ústne, ale i darovaním strieborného kalicha vyjavili svoju horiacu lásku a uprimné priateľstvo k nemu.

Zlodeji sa vrazili do r. k. chrámu v obci Görömböly a pobrali tam všelijaké veci vo veľkej hodnosti.

Kupujú len u kresťanov. Kresťanskí voličia veľké a mnohé urážky utrpeli pri voľbách od židovských svojich spoluobčanov. Hnuší sa opisovať to, čo v Dolnom-Kubíne, v Púchove atď. kresťanský ľud pretrpet musel. V spravедlivej rozhorčenosti svojej kresťanskí voličia na mnohých miestach teraz kupujú len u kresťanov.

Na všeučelisku budapešianskom pri voľbe predsedu zvíťazili kresťansko smýšľajúci pani. Tí ale, ktorým sa veľmi páči priateľstvo a panovanie nových maďarov, zadali proti voľbe protest; ale darmo, lebo sbor profesovov voľbu potvrdil.

Skandále volebné sa obnovia v snemovni, lebo ľavičiaci napadnú aspoň polovicu mameluckých mandátov. Pán Bánffy sotva rátaľ na to.

Veľkotopolčiansky okres jednohlasne zvolil Szúlyovského, ktorý dľa známeho spôsobu nitrianskeho popísal voličov a si tak dobrú pôdu pripravil. Len to je vec čudná, že jeho mandát predsa stál 8000 zlatoviek. Korteši by najskôr vedeli povedať, ako sa to stať mohlo.

Reformy židovstva. Pod náčelníctvom dra Kondora od viacerých iných podpísaný obežník vyzýva židov, aby sa nemodlili v nerozumnej reči; aby netúžili do Palestíny sa navrátiť, aby odsotili od seba talmud, v ktorom fanatiční rabíni nakladajú všelijaké nerozumné veci. No zvedaví sme, ako bude vyzeráť krivonosé pokolenie v tomto reformovanom stave, a či z toho bude volačo.

Protestantskí tatici dunapatajského okresu vydali brošúrku proti ľudovej strane, a nakladajú svojím veriaciom tuho bojovať proti nej, lebo je to vraj ich prísnu náboženskou povinnosťou. Kóšerovi liberáli tiež to isté činia. Jaké kmoterstvo je medzi tými taticmi a kóšerovými liberálmi, nevieme.

Chudáci ľudáci. V Hornej-Lehote ešte vždy chytajú a zatvárajú ľudí, ako sa oni opovážili povstať k zbrani svojho volebného práva. Doposiaľ je ich chytených 50.

634 voličov odmrštili v Zlatých-Moravcch; takým spôsobom že len mameluk mohol vyhrať, to sa samo sebou rozumie.

Tiché volby. P. »opratový« mudrc o akýchsi tichých voľbách tára a píše, že obyvateľstvo veľkým počtom hrnulo sa pod zástavy liberálnej vlády, lebo vraj »široké obecenstvo« nahliadlo, vielo užitočnosť cirkevno-politických nových zákonov. — Videli ste bratia tie »tiché« volby, aj to videli ste, že pod ktorými zástavami bola väčšina okresov vašich. Ten, kto opováži a nehanbí sa teraz o tichých voľbách písať, ten musí byť tichým »opratovým« zvieraťom, ktorého najväčšia krása sú jeho dlhé uši na opratovej hlave. Že tie nové zákony ako sú užitočné, vysvitá z toho, že i protestanti ponosujú sa už na ne. Protestantské noviny »Szabad Sajtó« takto píšu: Nechceme, neopovážime sa ukázať tie rany, ktoré na tele cirkev našej zapríčinily tie nové zákony. Bojíme sa ukázať holú skutočnosť. A predsa lepšie by bolo uprimo vyznať, že civilne manželstvo, civilne matriky, beznáboženstvo nie sú do našej zemi súčasťou kvety, to ony jedovaté ovocie prinesú a už i priniesly. Hľa, takto ponosujú sa i protestanti. Teďa len v »opratových« širokých hlavách možno vidieť to »široké obecenstvo«, ktoré nahliadlo užitočnosť toho nového poriadku.

Zima sa už domáha svojho práva. Vysokú Tatru už pokryl sneh. V Lvove ale sú už snehové fujáky.

Judapešiansky mešťanosta pensionovaný, Kammermayer, dostane 10.000 zlatých pensie. Snad len vyžije z toho?!

Dobre pozorovať na peniaze, lebo falšných piatok a desiatok je veľmi veľa v obchode. Polícijska a četníctvo s najväčšou horlivosťou stopuje falšovateľov peňazí.

Zlatovky — tehly. Na základe zprávy mnohých denníkov sa rozšírilo, že gróf Teodor Andrassy bol daroval na synagógu 20 tisíc zlatých. To nenie tak, lebo on len 20 tisíc tehiel daroval synagóge v Töketerbeši.

Do Dunaja skočila Anna Vörösmarty v Budapešti. Jedon matróz ju šťastlivo vytiahol. Prečo to urobila, sa nevie; ona je už 75 rokov stará.

Päť mesiacov skonávala v Zente manželka Daniša Kostolníka. Tento totižto neverný zostal k nej, z ktorej príčiny ona sirkovú vodku pila. Lekári jej pomáhali, ale len to obsiahli, že sa ona päť mesiacov hrozne trápila, až konečne teraz zomrela.

Energičná manželka. Jedon občan v Nemeckom Gencsi zle pochodil. On totižto za dakoľko desiatek hlasoval nie na ľudáka Majora, lež na ministra Wlassicsa. Keď domov prišiel, jeho manželka už o tom vedela. S jednou hrubou palicou ho tak natrela, že to on ešte i po rokoch bude spomínať. Potom ale ho chytila a do hlbokého potoka šmarila. Keď sa s tadiaľ vyškriabala, ponosoval sa, že tá bitka bola síce náramná, ale to už pritrvdé bolo, že v tak neskorú jaseň sa musel kúpať a po čas voľby toľko vody vypíť.

Ubohé Taliansko sa trasie, že s úplnou hanbou bude museť vytrahnúť z Abyssinie i ostatné vojsko. Menelik sa totižto vo veľkej miere chystá a zaopatruje so všetkým, čo je len potrebné vo vojne. Veru tuším zas namláti Talianov. Hja, čo Taliani jednúc robili pápežovi, to im Boh teraz vracia skrze Menelika. Boh nenie náhlivý, ale pamätlivý.

Na smrť prenasledovaný vojak. Regrúti, niesúc privityknúť k prísnej regule, veľmi ľahko zunuju vojenský život a neraz i samovrahmi sa stanú. V Kečkeméte ale nemal Štefo Hodován ani kedy sa zastrelíť, poneváč podšaržista Matos ho tak dlho tkol s flintou, až on vypustil ducha.

Dobří priatelia. Pred dakoľkými mesiacmi prišli dva robotníci do Judapešti robotu si hľadať. Ale nikde ich nechceli prijať. Konečne keď už všetko strovil, odhodlali sa, že jedon druhého zabijú. Blizo stáli jedon k druhému, a oba páliť z revolvera. Ranení zostali oba, ale nie ťažko; teraz bez starosti jedia potravu nemocnice Rocha.

Výstraha! V obci Foktő zomrel jedon, ktorý len civilno bol sobášený. Nedávno náhle umrel. Manželka bola o pohrab na fare, svedomitý a nariadenie cirkev od dôchodku pohrabného viac si vážiaci duchovný ho nepochoval. Kto nepotrebuje cirkev pri sobáši, ten ju darmo požaduje pri hrobe.

Pri voľbách zabili 33 ľudí, a mnohí ranení boli, kto vie, koľkí budú chleba zbavení, že sa nepodrobili otrockou oddanosťou pašalickým rozkazom, a nehlasovali na mameluka.

Zabili mládenca. Z Arázi oznámili nám, že tam smutný koniec vzal Urban Golhovič. Zafúbený bol do 19 ročnej dievčice, ktorá tiež ho návidela. Pri jednej zábave tančil s ňou doápol noci; po pol noci ju odprevadil domov, potom a keď on šiel na odpočinoť

do otcovského domu. Jako ale vošiel do jednej po-
bočnej ulice, viacej pozaobálených osob sa vrátilo
naňho, a tak dlho ho tikly, zakiaľ len trocha života
bolo v ňom. Z vršov už dvoch chytili; a tito sa
doznali, že preto zabili Urbana Golhoviča, lebo i oni
milovali to dievča, ktoré jeho obdarilo svojím srdcom.

Grófka sa vydá za kellnera. Millionárka
vdova Katarína Kinskej je zasnúbená so starým zná-
mym Vincom Wurmman, bývalým to kellnerom. Mnohí
gavallieri sa hnevajú naňho, lebo oni by boli radi jej
ruku obsiahli.

Na vlak strelil ktosi, keď sa z Rieky do
Judapešti poberal. Guľka sa na sedlisku sastavila;
pri tom obloku, cez ktoré sa dnuhá vrazil, sedeli
dva budapeštianski obyvatelia, ktorí sa náramne na-
lakali. Mimo ľaku nič zlého sa neprihodilo.

Hasičia výstavy netešia sa veľmi tomu, že
pred vianocmi na žiaden pád nebudú domov pustení.
Oni tam musia byť, zakiaľ sa len historický pavillon
celkom nevyprázdni.

Preklal sestru. V Starej Beči v zlom chýre
bol mládenec Dsillov. Bitky nebolo bez neho. Mlá-
denci sa ho báli. Nedávno sa zabával v jednej krčme,
podvečer sa ta dostal i Alexander Gospodinčy i so
synom. Dsillov sa nasilu chcel biť a preto si začal s
tyma dvoma. Tito nepopustili, on s nožom šiel do
nich. V tej chvíli vkročila do siene jeho utešeno krás-
na 18 ročná sestra, ktorá keď videla, že on nožom
ide na tých dvoch; teda medzi neho a nich vkročila,
aby zapravila cestu vražde. On ale jej srdco celkom
prepichol tým nožom. Vtedy on domov letel, aby sa
prestrelil Četníci ale ho lapli a odovzdali súdu.

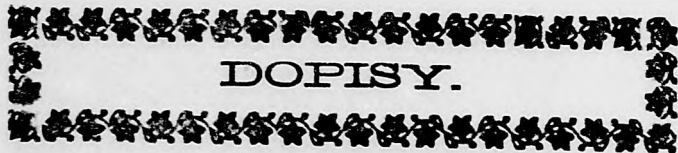
K voličom volebného okresu sv.- janského.

Za neohrozené oduševnenie ku ľudovej
strane, statné sa držanie a jednohlasnú dôveru
mne v deň volby dňa 28-ho októbra bež. roku
preukázanú; všetkým voličom, zvláštne ale
okresnému duchovenstvu, moju najuprimnejšiu
vdaku týmto vyslovujem.

Sv. Jány, dňa 8. novembra 1896.

Dr. Jozef Kubina.

advokát a kraj. vyslanec.

DOPISY.

Rim. kat. organista jako korteš liberálov.

Eduard Brechtl, bobothský organista proti kto-
rému nariadené disaplínarne vyšetrovanie len z ohľadu
na jeho veľkú familiu, následkom odporúčaného za-
dokovania za organistskú stanicu je zastavené, — aby
svoj divý liberáismus a od diabla obsadeného ducha
tým väčšej vnahote preukázal, nielen jako r. kat. orga-
nista na liberálov kortešoval, za darmo guľaše jedol a
slivovicu, borovičku, pivo pil, lež aj v deň volby 28.
okt. rano miestnemu pánu farárovi okná blatom za-

hádzaľ a na domácich jeho kamenie vyhadzoval, tak
že sa museli do fary zamknúť, pokúď to ľudia nezba-
dali a jeho od fary neodohnali. Pánko tento jak je
malý, tak pyšno hlasoval na kandidáta liberálnej
strany. Odporúčam ho celému veľactenému ducho-
venstvu; vyvoľme si takýchto r. kat. organistov a po-
tom bude s námi dobre.

Jeden volič z ľudovej strany.

Z ORAVY od Studenej.

Veľactená Redakcia!

Keď nikto povolanejší nelapá sa pera, lapím sa
ho ja, starý roľník, abych čo to sdelil z nášeho »Hore-
zastudená«. Veselo ihrala naša zástava »ľudovej
strany« a ihrať sa bude ustavične, kým duch prebýva
v našom tele. U nás v Zuberci všetci sme pod ňou
bojovali, a chceme jej vernými ostať pri každej kaž-
dučičkej volbe až do smrti, liberálec nesmie mať u
nás žiadneho miesta, ani ho mať nikdy nebude.

Niet izby bez smetí, niet cirkevnej obce v Uhor-
sku bez ošmety. Hľa i v Habovke, matke to našej
fárnosti, našla sa zlá zelina v osobe obecného rych-
tára, ktorý je celému vidieku na posmech. Sľuboval
až do smrti pred božím oltárom od pálenky, a chodí
deň po deň revúci po dedine a v opilosti zavraca sa,
jako skrutohlavený, nerozumný zver; telom a dušou
je liberálec. Nezavidíme ho liberálovi!! Defom po ceste
sa ihrajuším je na veľké pohoršenie, zlorečí stobohuje
ustavične. Nedávno, keď som bol v Habovke, moje
vnúča päťročné započne škarede kľaf. Keď som sa
pýtal, kto fa to tak naučil, odpovie mi: rychtar náš
tak chodíeva kľajúci cestou, a taktó sa hľa zavraca...
Urodzená poli ičná vrchnost môhla by nás kresťanov
predsa ušetriť od takých ľudí, nemala by voliť do
úradu obecného, ktorých, čo ich tam jakýsi žid, čo
ho »sruľom« menujú, odporúča, lebo žid je len veru
žid, a celá kresťanská obec je len predsa viac. Celá,
skoro deväťsto duší počítujúca obec je len predsa
viac, jako jedon žid... Veď uvidíme na budúce,
kto bude v Habovke voliť obecného rychtára, už je
čas Habovčania, aby ste precitli, neišli za židom,
ktorý dosiaľ robil v obci, čo len živne chcel; pásal
osobitne statok po úvratoch, po obecných pasienkoch
a neplatil do obecnej pokladnice za pasienok po »ka-
mencoch« ani len babky. Prečo by taký krivonohý a
peknevoňajúci krivonús nemôhol zaplatiť do obecnej
pokladnice u rychtára za dobrú osobitnú pašu pár
zlatých. Lebo platiť, alebo statok svoj nech pasie ži-
disko habovské v kŕdeli, jako iný občan. — Že dakto
ma kri-ý polský nos a krivé čapdave nohy, zato ešte
nemá žiadne práva a prednosti nad druhých. Hore sa
Habovčania zo spánku, dost ste sa nadrychmali,
dost sa už židisko na vás naprevodil.

Vystavil tam parnú pílu, má osohu tisíce a da-
rovali ste mu tak veľký plac, kde vy máte rozum?!!

Aspoň nech daň zaplatí, ktorú obec Habovka
platí štátu za »kamence«, na ktorých je parná píla
postavená. — On obci ešte nič nedaroval, prečo by
ste vy mali byť takými radodajými. Sláva svornosti
kresťanskej, sláva ľudovej strane.

Uprimný.

Z Fraštáku.

Velavážený pán Redaktor!

Neni tých slov, ktorými by možné bolo označiť
šlápanie konstitucionalneho práva volebného skrz libe-
rálov v okrese fraštackom. Duch Tarnóczyho zašiel i

do susedného okresu nášho. Volební predsedovia získali si hore spomenutého tyrana. Voličia ľudovej strany, počtom vyše tisíc o 7 hodine prišli k mostu, kde ich vojsko a žandári prijali, jejích vozy za Váhom zadržali a až o po 11-tej do mesta sprovádzali: kdežto tých asi tri sto, z väčšej strany zo židov pozostávajúcich liberálov hneď, bez všetkého sprovodu k urne fahali. Slzy radosti hraly v očiach dobrého ľudu fraštského, vidiac vznešený, veľký zástup ľudovákov, ktoré však dost skoro sa obrátili v slzy žiaľu. Ani jeden ľudák nedostal paspartu, aby mohol, aspon voličov k urne odviesť; na druhom boku ale každý druhý človek, medzi nimi i obyčajní chlapčiská židovskí sa ňou — ani pohrabači — honosil. Odkupovanie hlasov najatým sa nepodarilo, čo poďakovať sa môže zvlášte bedlivosti žien; predsedovia teda darmo očakávali dobrý výsledok účinkovania jejích, chopili sa preto druhého prostriedku: bez všetkej príčiny odmršovali voličov od hlasovania. Keď n. pr. niekto povedal Brucker, jak bolo chybné na papieri napísané, bol odmrštený preto, že nepovedal Bruker. Vedel-li kto meno toto bezchybné vysloviť: hladali chybu v jeho mene; keď ani toto neosožilo, prišli na roky, a jestli voličová tvár viac, alebo menej ukazovala, nemilosrdno bol odhodnený. Jestli ale ani na tento spôsob nebolo možno chybu najst, patričný notár vstal a vyjavil: „ja ho nepoznám.“ Týmto spôsobom 359 ľudákov bolo pozbavení tohoto posledného práva svojho, čo štyria dôvernici ľudovej strany hotoví sú kedykoľvek dosvedčiť. Tri obce menovite Lančár, Šterus a Kočín ani nehlasovali, bo keď boli volané a sa ustanovily, povedali im, že je už neskoro, čo opakujú viac raz, pobraly sa domov srdcom boľastným.

Konečne o pol druhej po pol noci liberáli vyjavili, že Rudnyánszky proti Brukerovi so 125 hlasami zvíťazil. Smutné to víťazstvo! Aj labuď zaspieva, vydávajúc poslednú paru svoju.

Fraštsčan.

PEZINOK, dňa 2. nov. 1896.

Otená Redakcia!

Aj o tej našej pezinskej volbe žiadam uverejniť niektoré podrobnosti, aby sa pohyby a osudy ľudovej strany v pravom svete ukázaly. Dňa 28. okt. už okolo ôsmej hodine sa pomaly shromažďovali voličia, jak liberálci, tak aj ľudováci. Husári rozdelili mesto nie napolí — jak by sa bolo patrilo — ale dve tretiny s dvoma hrubými hostincami boly dané liberálom, a jedna tretina (so sviňským ringom) bola veľkodušno popustená ľudovej strane, avšak mali predsa tiež Šmogrovičovú krčmu, kde si každý za svoj groš čo-to dopriať smel. Za toto jedine sláva p. predsedom, lebo predtým už bolo vychýrené, že ľudovú stranu k židovskému cintorínu vytvorila.

Liberáli po meste s hudbou a mnohými zástavami tiahli hore dolu, činiac takto liberálnu procesiu; ľudováci pred Šmogrovičom pri sedliackej bande sa veselili a zdravé „éljen“-e prikrikovali svojmu kandidátovi — Bezéthy to Ištvánovi.

Volba sa pri poriadku začala; odhlasovali po najprv tri kráľovské mestá, Pezinok, Modra a Sv. Jur, a síce predne liberáli, potom ľudováci. Prv, než na ľudovákov sv. jurských prišiel rad, mali síce liberáli už blízko 600 hlasov a ľudová strana ešte ani sto, ale predsa sv. jurských ľudákov sa zľakol pán predseda — škôldozorca stolici Prešporskej dôst. p. Bartolom Plachy a všelijako začal voličov ľudových s otázkami krútiť a motať, len aby sa naskytila nejaká zádrapka,

a pri tomto jeho vyšetřování napomáhali mu ostatní páni z kommissie čo len najzmužilejšie. Najsnadnejšou zádrapkou im slúžilo samo meno kandidáta ľudovej strany: Bezéthy! koliktorý slovak bol v stave toto meno prave vysloviť! (Naši učitelia vedia, kolko sa musia natrápiť vo škole s deťmi, kým im ten rozdiel v uhorskej reči medzi e, é a i na jazyk pristroja :) Tedy na základe toho, že volič meno kandidátovo neprave vyslovil, zničilo sa asi 80 hlasov ľudových a páni liberáli v kommissii sa ešte aj chválili s tým, že keďby chceli, na tomto základe by boli mohli dve tretiny hlasov ľudových shabáť. Pravda, že liberálny kandidát, dôstojného pána Matlekovics mal na kolko slovenské meno, však ale pri tom zas páni nemci evanjelíci — naši páni bratia a protivníci — mali svoju galibu, lebo povedali: Smatlákovič, Matlakovič, Matkovič, Matovič, predsa ale ani jeden jejích hlas nebol odmrštený preto, že by bol meno kandidátovo neprave vypovedal. Hja! tá duplovaná miera vykúkala z každej dierky priestoru volebného! Páni liberáli, obzvláste pri konci volby (keď Račisdorskí liberáli mali hlasovať) všetci sa shrnuli až ku stolcu volebnému; každý mohol počuť, jako druhý hlasuje a sa podučiť, jako má aj on hovoriť; našich ľudovákov ani po päťich nepustili dnu, lež po jednom museli maširovať asi 15 krokov, až sa pred inkvisíciu slavnú dostanovili plní strachom a starostou, jako majú to meno „Bezéthy“ vysloviť, aby sa to pánom páčilo. Pán pudmister sv.-jurský ani pri tom najchýrejšom koncerte nenapnul uši svoje tak, jako pri ľudovákovi, keď to meno „Bezéthy“ vypočúval! No ale už pri druhej polovici ľudovákov račisdorských — keď už druhá kommissia dokonala prácu a vykalkulovalo sa, že liberálna strana má už 200 hlasov zvyšek — už tedy len s ľútostivým posmeškováním prijali aj také vótum, pri ktorom ten úbohý slovak „Bezíti, alebo Beszidi“ vykukal a potom si oddychol. L'ahko im bolo veľkodušnými byť, keď väčšinu mali ujistenú. A jako si ju ujistili? na to odpoveď nech dajú naši pezinskí katolíci, ktorí sa dali zakúpiť a modranskí evanjelíci, ktorí ľudovej strane podporu prisľubili a predsa na liberála hlasovali. Najkrásnejšie sa držali Sväto-Jurania a Neštichári, ktorí sa nedali ani podkúpiť ani nastrašiť a Račisdorfania, z ktorých len päť sa stalo zradcami spravodlivej našej veci. Ostatné obce mimo židov a grófovi Pálffy Jánošovi poddaných úradníkov jako jedon muž na ľudovej strane? Sláva všetkým! A čo sme sa naučili z tejto volby!

1. Naučili sme sa jedon druhého poznať, kto je, čo je, jaký je katolík?! 2. Videli sme to, že ani jedon žid, ani jedon luterán nehlasoval na ľudovú stranu — židia a luteráni sa spojili proti katolíkovi, a len z katolíkov jedna čiastka sa pripojila k ním, buďto za ten Judášsky peniaz, alebo preto, že sú len menom a nie srdcom a dušou katolíci. Kežby ich Boh milostivý čím skôr osvietil a na pravú cestu priviesť ráčil! Však ešte niet všemu koniec, budú ešte zase volby, a my budeme zase pri tom, a budeme vedieť, kto je s nami a kto proti nám.

Pezinčan.

SV.-JUR dňa 2. nov. 1896.

Vážení páni Redaktor!

Volba v Pezinku sa dokončila — liberálna strana vyhrala; jako? tak, jako v celej krajine — ortel bol vyreknutý, že ľudová strana pri pezinskej volbe vyhraf nesmie — a tak aj nevyhrala; je síce pravda, že

liberálom nebolo treba žandárskymi bodákami prepíchať ľudákov, lebo títo sa skromno, počestne a slušne zadržali a tak samé peniaze boli dostatočné k tomu, aby k židom a evanjelikom privábených bolo aj toľko katolíkov, žeby liberálom väčšina pripadla. Stalo sa, čo sa stalo; a Boh nám nedoprial ešte teraz víťazstva, snáď preto, že sme si ho ešte nezaslúžili!

Ale jedna vec je, ktorá hlavu moju trápi, lebo ja som ináč pokoja milujúci kresťan katolík svätajurský, ale teraz po tej volbe naši páni bratia evanjelici sa na koňa posadili a vytrubujú deň po deň, že už tomu našemu dolnému piaristickému kostolu umi- ráček čengajú, že sa my katolíci už dlho v tom kostole nebudeme „pelešiť“, ano aj to som počul, že predikant evanjelický pred volbou pri trakte liberálov luteránov u „jelena“ rečnil a povedal, že on si silne úfa, že on ešte v tom dolnom kostole evanjelikom kazať bude!

Liberáli bez prestania vytrubujú do sveta, že naši katolícki kňazi ľud poburujú, huškajú, a k spúrnosti navádzajú a hľa! náš pán dekan len vždy k pokoji, k miernosti a k trpezlivosti napomína ľud, kdežto evanjelici takýmito hlúpymi rečiami poburujú a dráždia našich katolíkov. Tu zaiste stojí to porekadlo: Nepovedz im, povedia tebe!

Sväto-Juran.

DRAHOVCE 6. nov. 1896.

Velactená Redakcia!

Z volebného okresu frašackého. Liberálci pred voľbami hrozné násilensťvá, kortešačky vykonávali z domu do domu po domoch chodili, koládovali voličov, týchto na svoju liberálnu stranu verbovali. Pánsky jáger jednomu ľudákovi, ktorý na dome svojom vyvesenú mal zástavu ľudovej strany, sľuboval 20 váľkov dreva, aby ho získal. Či to mohol sľúbiť? Či to drevo jeho je? Notár vyvolal žandárov, a dvoch občanov zdejších synov, preto, že ich otcovia boli na ľudovú stranu a synovia éljenovali Eszterházymu, dal odvieť p. slúžnemu do Pišťan. Notár kázal im ruky sviazať; ale žandár mal viac rozumu, odvetil mu: „Azt nem szabad tennem“ (To učiniť nesmiem). Rychtár, jako to obyčajne robieva — náhončích svojích špehuňov mal, ktorí podnapití, a opojení po dedine tupili, hanili duchovenstvo. — Žid, pálenik a árendáš dovolal 27 koníkov v noci pred samou voľbou semka do dediny a majera, aby nastrašil ľud. Notár a jeho súdruhovia jednomu židovi, ľudákovi, shabali miery a váhy, čo pred tým za 8 mesiacov neurobili nikdy. Pri volbe 28. okt. liberáli vo Frajšťáku, aby neprepadli, lebo náramnu silu ľudákov zazreli, nuž najatých mali viacerých náhončích, ktorí v ulici (Lehel Hlohovskej) kde stáli ľudáci, peňazmi zakupovali ľudákov, sľubujúc im po 20, 10, 6, 5 zlatých za hlas, v tom ale shrkol sa svet, oboril sa na náhončieho, a náležite tohoto doseekal a po chrbte namástil. Takýto výprask 6 náhončích dostalo, čudno pri tom je to, že i jedon fiškálov kancelista oddal sa na to špatné remeslo, na zakupovanie vót.

V čase volby, keď ľudák povedal pri votisácii, že meno jeho je Štefan, a nie István, jako to v popise voličov stálo, nuž predseda volby odmrštil jeho hlas. Mnohí voličia z ľudovej strany, keď neudali svoje meno, alebo svoj vek tak, jako to v lajstri popisnom stálo; odňaté im bolo právo hlasovania, keď ľudák meno kandidáta ablegátskeho zle vyslovil, na miesto „Brucker, keď vypovedal:“ „Brucker-t“ už nemal vóto.

A po voľbách čože? — Všetko ostáva pri starom; lenže Herodes predtým rozkmtrený s Pilátom, slízal sa a dráhovská inteligencia, ktorá toľko aj s rychtárom nauharkala sa na notára, smerila sa a naň nehnevá sa. — A ľudáci veru budú nevoľní neboráci.

Spectator od Váhu.

DOBRÁ-VODA, 1. nov.

Vážený pán Redaktor!

Už som dost starý a bol som na mnohých voľbách, ale na takej, jako vo Frajšťáku bola, ešte som nebol. Bolo nás dve tretiny ľudákov, a predsa sme prehrali. Jako je to možné? Keď sa aj našlo skoro v každej obci niekoľko Judášov, predsa väčšinu sme mali my. Je to slobodná voľba! Jako všelijakým spôsobom chytali voličov a kupovali hlasy, videli sme u nás, lebo tu nektorí zapredali svoju vieru, — bár ja často do kostola chodim — jedon za rychtárstvo, druhý za drevo, tretí za brava, — jedni za 20—25—30 zl. a nektorí, ktorých duša asnaď menej je hodná, za 5 zlatých. Čo poviete na to, keď by sme takýchto Judášov všetkých po celej krajine uverejnili v našom „Kresťan“-ovi, aby ich celé okolie poznalo a každý sa týchto prašivých oviec chránil. — Pri tomto musím pripomenúť že naše kresťanské ženičky majú veľku zásluhu o ľudovú stranu, a nie jeden hlas boli by sme utratili, keďby nám ony neboly pomáhaly, a preto Sláva Vám, ženy kresťanské! Tú tatársku stránku hlasom svojim podporovali ú nás: Ján Benedikovič, Ján Tujala, Ondrej Benedikovič, Jozef Kristofik, Tomáš Lukačovič, Jakub Máčalka, Jozef Pavlovič. *L'udák.*

Vážený pán Redaktor!

Volba v Púchove. Hrozné veci píše „Alkotmány“ č. 276. v púchovsko-illavskej volbe. Táto voľba na vlas podobná bola volbe dolno-kubínskej. Každý žid svobodno mohol chodiť na volbišti, len statočným voličom ľudovej strany nebolo dovoleno ani pohnúť sa. Židia vo dvoch bandách stáli, aby ľud statočný kresťanský urážali, plivali. Čítame, že i takí páni, ktorí za vzdelaných považovaní byť chcú, na čele židov stáli. „Úlohou tejto židovskej hrby bolo, — tak píše Alkotmány, — aby voličov ľud. strany strašili, podplácali, a keď to neosožilo, aby ich opľuvali, bili pod vodcovstvom Juraja Kubínyiho kandidáta.“ Strašné je to, keď o liberálnych kandidátoch takéto nepekné veci písať možno. „Na čele židovskej bandy palicami a kyjakmy ozbrojený stál liberálny kandidát Juraj Kubínyi, ktorý nemecky, maďarsky a slovensky kommandiroval zdivočenú bandu židovskú: „Musia sa zabíť, títo psi; zabite každého kňaza, ktorý sem príde.“ Takto píše o Jurkovi Kubínyim časopis Alkotmány. Voličov zo Zubáka, kňaza, organistu, kopali, pluli, kamením hádzali, až kým slúžny Rudnay k pokoji napomenul besnú hrbu židovskú. Polovica voličov ľudovej strany bola odmrštená od predsedu. Týchto odhodnených voličov do protokolla nezapisali, a na ich miesto a meno potom paholkov a sluhov nechali hlasovať na liberálnu stranu, prv ale týchto najatých paholkov a opilých sluhov vyučili na mená odhodnených voličov. Viac, než 150 hlasov urobili si z mien odmrštených voličov ľud. strany. Týmto krásnym spôsobom zvíťazil potom pán Jurko Kubínyi.

Neverili by sme, že liberálni vzdelaní páni takto sa držali, keby sme tie ošklivé kusky v novinách Alkotmány č. 276 neboli čítali. A predsa »opratový žiak a učedník pána Kubínyho píše, že široké obecnosťv hrnulo sa pod liberálne zástavy, a že vzdor búreniam vodcov ľudovej strany, volby pomerne ticho sa vraj previedly.

V KOLLÁROVICACH, 6. nov.

Veľavážený pán Redaktor!

Zvláštny obraz ukazovala naša malá dedinka pred nastávajúcimi voľbami. Všetko ticho bolo, jakoby nikto o ničom nevedel; medzi týmto ale rozsievalo sa semeno pravdy, hlas aby sa zásady ľudovej strany medzi svojimi bez kriku, bez huku.

Dostavil sa kandidát okresu bitčianskeho p. Juraj Mičura u nás. Ľud ho vďačne prijal a pozorne načúval programnú reč jeho, ktorá taký dôjem urobila naň, že by bol hotový aj do ohňa ísť za ním. Nejedon si vzdychnul, keď rozprával o liberálnom šafarení, ktoté nam len porcie sype: »veru je pravda!«

Kortešovať sme mnoho nekortešovali; voličia naši boli tak poučení, že ani za tisíc zlatých by sa neboli dali zviest. Jedon smutný pád sa prihodi, ktorý veľkú boľasť spôsobil srdcu nášmu a to je ten: že istý učiteľ (zas učiteľ, nie ten horespomenutý, ale Labaj, ktorý asi pätnásť rokov učil v katolickej škole) dal sa zapredať, k liberálom stúpil, zostal Judášom. Krásna spoločnosť to bola: dvaja židi, jedon učiteľ, a notár pod liberálnu zástavu! Teda toľké behanie, namáhanie, posmievanie, vyhrážanie len toľkoto bolo v stave privábit k liberálnej strane? Veru len; a bár sa dal aj žid na tú smelú myšlienku, že na koni bude verbovať voličov, aby ich môhol tým skôr dohoniť; bár sa nosil, jak volaký rytier a vífaz novomodný, ktorému ale každý hneď poznal ráz (character) po hombalajúcich nohách a ešte krivšiom nose: predsa nemohol nikoho dostať. Nebolo to dost; ešte aj z Bittce prišiel akýsi židáčik, doktor, ktorý hneď bol hotový navštíviť našich občanov, bez toho, žeby ho boli k nemocnému volali. Inokedy sa musí nemocný k nemu doviezť, teraz prišiel on, perse že nie liečiť, lež do liberálneho tábora šhánať.

To čo si každý zo srdca prial, aby naši voličia, ktorí boli vo svete, domov prišli, stalo sa; skoro každý, kto mal hlas prišiel a pekná väčšina nás bola: tri razy toľko, jako liberálov. To je oduševnenosť! Liberáli platili, žrali, pili, prenasledovali, potupovali: ľudováci sami od seba prišli, sväté zásady viery jejich ich povzbudily; striezvi, skromní, oddanní ľudovej strane, tak oduševnení, žeby hu sami boli ostatným grošom podporeli. Hja! toto je sila náboženstva, toto je moc viery Kristovej! Nech vám p. Boh vynahrdí drahí rodáci, vaše unovanie, vaše mozole, ktoré ste vy obetovali za obrazenie viery vašej! Videli ste, čo sa tu robí, viete, že každé slovo je čistá pravda, ktoré ste počuli o liberalisme: lebo židovsko-zednársky plod je toto, ktorý chce znivočiť náboženstvo. To že nás premohli, nič nerobi; čestne sme padli, podliaci nás premohli s kmínením: a toto je vífazstvo také, že nie ich, lež naša je sláva.

Tak s radosťou sme sa chystali na tú voľbu ablegáta, so žalostou sme sa ale navratili, lebo sme videli, že pravda, cesť, spravodlivosť, vážnosť sú neznaé v slobodnom Uhorsku; páni derú, úradnici prenasledujú, židia potupujú; ľud náš trpí, plače a narieka

a nemôže si pomôcť. Uznali sme, že sme synovia slavných otcov, ktorí si nadovšetko vážili vieru svoju, a bár ticho zdálo sa byť v našej dedinke, veľké prípravy sa chystaly a v primeranom počte sme si stali pod zástavu ľudovej strany. Nech p. Boh odpustí tým zradcom, ktorí nás zanechali, nech nesmutí ľud náš nad porážkou svojou, nech hľadá dôveru v Bohu, ktorý ho dozaista nezanechá, keď sa ho nespusti; lebo keď nie teraz, tak zajtra, keď nie zajtra, tak pozajtra, keď nie pozajtra tak o jedon rok, keď nie o jedon rok, tak o dva, o tri, alebo o desať, ale zvíťazif musí ľud náš pod zástavou ľudovej strany! Boh je s nami; on dopomôže ľudovej strane k vífazstvu!

Zostávam s úctou:

Ján Kempny.

HRACHOVIŠTE.

Šlachetný Pane!

Kto-že kazí ľud. Ako že sa kortešovalo v obci Hrachovište. Jedon nakazený krestan takto riekol k rychtárovi: pán rychtár, učiteľ chodí po domoch kortešovať. Rychtár: Vezmi kameň a zaraz ho, jako psa. Zkazenec: Kristu Bohu prisahám aj ho, nech ho len kde popadnem.

V obci tejto pán farár s učiteľom s väčšinou porádných krestanov boli na ľudovú stranu, kostolník ale r. kat. vláčil zástavu liberálcov, s nimi pil vo dne v noci, na voľbu tiež s nimi šiel. Spevár tak zvano tatík, vláčil tiež zástavu liberálcov, na dome ju vystrknutú mal, kortešoval na liberálca, pil, voto liberálcovi odovzal.

Našli sa v obci tejto mimo židov, rychtára, podrychtára, úradskeho ešte dva liberálni katolíci.

Volíč.

Od SEREDI.

Šlachetný Pane!

Štyroch takých Judášov sme mali, ktorí by aj dušu svoju zapredali židovskej zgerbe.

Je jeden opravdu-divý krestan, chodí do kostola pozor dávať, čo p. kaplán káže, už mu aj odkázal, aby si dal dobrý pozor na jazyk!

Opravdu-divého krestana máme tu, ktorý hlasoval s krivonosími, je tiež potrestaný, má ženu bláznivú, môže aj o sebe mysleť, že ho p. Boh potrestať môže.

Kominár si myslí, že už má dávno aj tak dušu čiernu, už včúf nedbá.

Jedon je taký hlúpak, myslí si, že tam na tej strane nabude rozumu.

Nech Pán Boh odmení každému takému krestanovi.

Končím môj dopis a prosím velebného pána Redaktora, aby ste moje riadky ráčil opraviť, s Bohom.

Werkfirer.

NOVÁ VES, 13. nov.

Dôstojný pán Redaktor!

Známo je ct. čitateľom nášeho milého »Kresťana«, že v novo-veskom volebnom okrese ľudová strana proti liberálnemu tatárovi Aurelovi Münnich za kandidáta postavila baróna Jána Máriáššyho, pre ktorého tak rečeno celý okres žil a mrel.

Následovne nikomu sa ani len nesnívalo, že by tá zlatá duša prepadnúť mohla. K tomu ľudová strana v okrese našom je veľmi dobre usporiadaná, čo je zásluhou preveleb. pána farára markušovského, Juliusa Kern. On je stĺpom a dušou ľudovej strany u nás. On bol vodcom našim i včul v boji, ktorý sme vieľli proti nepriateľom Krista. Veru v boji, bo v skutku, keď o niektorom tak o novo-veskom volebnom okrese povedať sa môže, že „stála bitka, stála za Mariaššyho pána, akej viac nebude, kým svet svetom bude.“

Aj pred mnohými sedliami klobúk treba sňať, a obdivovať nejedno statočné srdce pod prostou halienou, zvláštne spomenutia hodný je bohatý gazda zo Smižan J. Babík. Tomu sľubovali od päty do hlavy statočnému človekovi toľko peňazí a cíceli dať tí liberálni lotrovia, koľko by len boli uniesly jeho mocné plecá, aby len pre Münnicha kortešoval. Ale sklamali sa v ňom, lebo s ošklivosťou odvrátil sa od ich podlosti a s dušou i s telom pracoval pre ľudovú stranu.

Lenže bohužiaľ nehybovali nám aj judáši. A tých bol veru dosť veľký počet, ktorí na potupu a hanbu pre mizerný groš a smradľavého pol rompľa skmotrili sa z Galicie s privandrovanými kožuškármi a abcu-govali reverendy.

Hanebne sa držali aj dvaja katolícki učiteľia, Štefan Ferko z Odorima a Tkáč z Jamníka. Tí pánkovia k pohoršení horespomenutých dvoch čiro-čistých katolíckých obiec nie len že s nami nehlasovali, lež proti nám aj kortešovali.

Keď výsledok volby bol puplikovaný, Bože svätý! osviet že ten zanedbaný, o sebe celkom zapomenutý ľud a smiluj sa nad nim! Keď tie dve veľké, mnohé votá majúce obce sú s nami, zvíťazíme.

Jako po iných okresov tak aj v našom zavádzaly do nás svoje jedovité zuby a len to chceli, aby voličia našej strany šli si trošičku oddychnúť do chládku. Tak si aj oddychovali celkom ako len teraz uliahnuté jahňa nevininní.

Keď o niektorej tak o Uhorskej krajine povedať sa môže, že v nej spravodlivosť má nohy odfaté a oči vylúpené.

Joško Dirdoň, volič.

STUPAVA, 3. nov.

Vážení pán redaktor!

V novinách čítať, že Stupava prevýšená zbojnickým obieraním hlasov a upotrebením Luciferom vymyslených figľov. No, to už nie — Stupave ťažko odobierate toto slávne (?) meno, ona ešte i teraz stojí na tom prvom stupni v krajine, ktorý si od prvej svetochýrnejšej volby zabezpečila? My sme bojovali nie proti svetskému — ale (čujte!) kňazovi-kanoníkovi, čo má zlatý kríž a červený pás, čo mal 20,000 zl. (sám uznal) na voľbu, čo sa naľakal zohorského škandálu, blata, čo bol len toľ pred chvíľou ukrutný nepriateľ tých krivonosých, a pri volbe sám stupavský rabín zaňho kortešoval, — my sme bojovali i proti naším duchovným, ktorí (asi 6) zapredajú ľudovú tej „bezfarebnéj“ strany sa chytili!

Čože by bol prešporský paša Salavský povedal, keby bol musel pred sebou p. Otočku vidieť, — čo ablegáta? Najmenej by bol zbesnel! Preto to tak peknelo, o život a smrť išlo. Boli by ste tí divé, čertom posadlé tváre liberálov videli, keď museli dívať sa na nás 1030, a ich nebolo len 650, — židom oči celkom krvou nabehnuté boli, čo sa tak báli, že možno, kocka sa obráti proti nim.

Do 2. popoludní to išlo len ako-tako. Ale potom: to sa musí na vlastné oči vidieť. Začali tí tatári rezko svoje remeslo, — a išlo to. Z Kuchyni medzi 100 hlasov odhodili 50, z Jakubevej 46, z medzi 90, zo Zohoru medzi 145 odhodili len 75, a tak ďalej dohromady len 380 hlasov!!! A prečo? Pre jednu literu, pre 1 rok, pre krátke alebo dlhé vyslovenie samohlásky. Pravda, tam bol vždy patričnej obce rychtár, ale čože, keď to bola skoro vždy »zakúpená« duša. Tak na pr. zohorský rychtár, keď videl, že zo Zohoru krom neho a pár tých väčších havkáčov všetci na Otočku hlasujú, vykrikol: »Koľko že Vás je? sy-pete sa ani čerti — neni Vám je konca«.

O 4. hodine už mi p. dr. Kováč, malacký dekan hovoril, že darmo všetko, tí sa smejú, radujú nad víťazstvom, koče posielajú do okolitých dedín, aby pozostalých zakúpili a priviedli, — a skutočno 50 voličov sa im podarilo doviešť.

Najhorej sa sama Stupava zadržala. Toto mesto musí nejakým hzozným koncom so sveta sísť — to Vám je tam horej, ako niekedy v Sodome a Gomorhe! Z pomedzi 210 hlasov iba p. kaplán stupavský, Gratzler (sláva mu!) oddal hlas na p. Otočku, ostatní to všetko horšie od pohana, tomu darmo rozprávate o viere, o Bohu, o národe! Postavte mu flašu vína alebo páleného, zahrešte mu špatno, začnite sa biť, hovorte mu len samú faleš a cigáňstvo: vtedy vás bude rád vidieť... Prečo? lebo rovný k rovnému, a krivý ku krivému. — Otočkovu programnú reč ani len očul nechceli — na toľko sú múdri?! Po konci volby ľudákov porozháňali, hlavy im poprebýjali, (Gašpara Moravka zo Zohora skoro že nezabil Štefan Jelašič) kone poodháňali, čapice, parazole (daždníky) pokradli, atď. A kto ich priviedol na tento chodník? Jako všade a vždy, najväčšiu zásluhu majú na tom tí krivonohí a dlhonosí.

Čo ale srdcu najťažšie znášať príde: jest jednanie samého Komlóšyho. Kňaz — kanoník: a takýto mandát prijať. Fuj, hanba! Veď bych myslel, že chvíle bez trestu Božeho neostanem! Viete, čo vyriekol pred jedným kňazom, keď mu hovoril, že nebude mať dostatočných hlasov? že však mu pomôžu, čo mu chýbať bude? . . . Kto je múdry, nech si rozsúdok sám vezme z tejto výpovede a nech súdi . . .

Tá naša drahá slovenčina mu tiež strašne oči bije, keďže sa vyslovil, že on len preto vystúpil proti ľudovej strane, že je tá pánslavka, slovenská. No, pane Komlóšy, povedzte mi naozaj pravdu, či ste Vy kňaz? Vy budete včilek denne po 10 zl. brať z nášeho tegezu, ale naša drahá reč slovenská sa Vám brodí, Vás to mrzí, že p. Lepšényi vydáva »Kresťana« v slov. reči, že ľudová strana osvietila ľud slovenský tak, ako to Vy nikdy neurobíte, Vás hádam aj zákonný čl. 44. z r. 1868. trápi? — No, to si dobre zapamätáme, a budeme na Vás pilno pozorovať. . .

Ľudová strana neprehrala — ona žije, lebo žijú jej privrženci, žije ľud!

Pritomný.

HRUŠŤIN (orv. st.)

Vysokoctený pán Redaktor!

Teraz naša dedinka, ako by múrom bola ohrađená, všetko spočíva, len na nás spáchané krivdy o pomstu volajú do nebies. — Hrozné a divé dni sme prežili, obec Hruštín promenila sa za krátky čas na sídlo násilia — a ukrutnosti. — Stoliční úradníci, — slúžny, matrikár, okresný notár — a židkovia udusili chceli pálenkou a peniazmi naše svedomie. — Že sme tomu skvele oddali, jedine bývalému hruštinskému velebnému pánu kaplánovi Hôhrovi môžeme ďakovať, ktorý nám otvoril oči, a našich záujmov neohrozený bojovník bol.

Na tom pracoval, aby nás poučil, posmelil — zo sna prebudil a k životu priviedol. — Škoda, že vyššia vrchnosť — preložila ho do Veľkej-Vsi, s ktorým nám srdce srástlo, v každom ohľade.

Berme si príklad — milujmeho — chráňme ľud pred vlkmi — nebočme od neho — nehovorme s ním spoza pleca, ale ruka v ruke choďme spolu. — Veď náš ľud je krásny — dobrý — nie zkažený — nie náruživý — len svedomitých vodcov nám treba, aby sme celkom nezadriemali, neskrpateli. — Ale hruštínska terajšia stráž utiahnuto vo farských svetlicach ľahostajne žije — málo potyku — obcovania má s ľudom — a pán kaplán medzi 4 stenami trávi mladé dni života, keď nám káže — to hrozné počúvať, — lebo nevie po slovensky, ale to je pomsta.

Bude rektorská voľba — nuž voľme si rektora učeneného, vznešeného smelého, ktorý smele pozre do očí našim tupedelníkmi — nie bojka, a rebáka.

*Ošarpaný.***HOSPODÁRSTVO.****Choseň hromosvodu.**

Kto by sa nenaplnil strachom, keď sa blízka, a hromy bijú? Ano bojíme sa, lebo vieme, že hrom podpáli naše bydlisko, na popol obráti krmu a úrodu, zbaviť nás môže dôbytku, ba i života.

A tak je to celkom prírodná vec, že sa človek bráni proti tomuto nebezpečenstvu; bráni ale zvlášte staviska na bývanie a i hospodárske pomocou hromosvodu.

Tento nástroj k tomu slúži, aby hrom, ktorý sa v podobe náramnej iskry zjavuje, sviedol do zeme, aby sa tak stavaniu väčšia škoda nestala. Povolanie hromosvodu je tie dve protivné elektriky (elektriku povetria a zeme) vyrovnaf. Koncom hromosvodu ustavične sa sype zo zeme elektrika k oblakom a vyrovnáva elektriku oblakov, následkom čoho uderenia sú zriedkavejšie.

Hromosvod ustavične účinkuje, lebo po trochu šťachuje z oblakov, elektriku zbytočnú; predsa ale celkom prekazif vypuknutie búrky, nenie v stave, napr. keď sa zrázu strhne víchor,

v tomto páde ale on zadostučiní druhej časti svojho povolania, čili v podobe hromu padnutú iskru svedie do zeme. Aby ale hromosvod tomu zodpovedaf mohol, musí byť následovne pripravený:

1. On musí prevyšovať ostatné čiastky strechy; a je-li strecha veľká, viac musí byť na nej tých železných palíc.

2. Kde sa tá palica železná so zemou styká, musí byť aj v tom najväčšom suchu vlhko.

3. Musí byť dost hrubý, aby cezeň aj tá najväčšia iskra hromová komôtnu cestu mala k preleteniu.

Palica hromosvodu — je dobre, keď — je na tri metre vyše strechy, a v tomto páde ona dostačí na 12 metrovú strechu.

Koniec tej palice hromosvodu má byť tenký a platinou, abo zlatom obtiahnutý, aby sa ho hrdza nechytla, Predsa najlepšie je k tomu cieľu platinu upotrebiť, ktorej ani dym ani kyslík uskočiť nemôže.

Palica hromosvodu medzi sebou spolu ale i so zemou spojif sa najlepšie dajú s drôtom medovým, ktorý je ohybký a tak dľa ľubovôle môžeme s nim zachádzať. Tieto drôty nesmia byť veľmi hrubé a najvyš 30—40 metrov dlhé môžu byť.

Na koniec ale, ktorý je v zemi, pripravená musí byť kovová plocha; ktorá nemôže-li byť stále vo vode (potok, studňa atď.), aspoň jej okolie a pôda ustavične musí vládnuť vlhkou.

Na tomto svete ale nič nenie stále, tak ani hromosvod, aj ten sa pokazí časom, bárs je i zo železa; a s tej príčiny treba ho preskúmať z času na čas a chybné čiastky vyreperovať. Ponevác je-li hromosvod pokazený vtedy nielen že neni na osoh tomu domu a jeho obyvateľom, ba naopak na škodu a zkázu tak, že bez neho je dom bezpečnejší. *Nespálsky.*

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpák a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Uctive prosíme našich ct. predplatiteľov, aby číslo obalky, pod ktorou im noviny chodia, na krajec nám naznačiť ráčili, lebo takto ľahšie si do knihy zapísať môžeme.

Szepes-Görgő. Odpusťte, že následkom vefastranej zajatosti, sme vec hneď dôkladne to poriadku nedoniesli. — Viedeň. F. B. Reklamujte tie peniaze, my sme sami zvedaví, kto ich dostal? Všetk výnde šidlo z mecha. — P. J. A. Kubin. Ďakujeme za tých 30 zl. — J. P. Magyarfalu. Noviny sme poslali, na ich čele vidieť predplatnú cenu. — Fr. Gombik Waitzenkirchen. Detto. — Jozef Rapsik. Cleveland. Ohio. Na celý rok 4 zlaté. — Cs. F. Zvolen. Napíšte zreteľnejšie, na jaký cieľ ste poslali tie 4 zl. 20 kr. — P. J. Bakabánya. Keď to ešte raz vykoná, oznámime ho. Ináč dosť smutno, že sa medzi nami takí ľudia nachádzajú. . . . Čo sa kalendára týče, popíšte si ich a sdeľte nám určitý počet. — P. M. Zolkócz. — Predplatok sme dostali, noviny budú chodiť. — V. F. Trnava. Redakcia »Herkó Pátra« IV. Zsibárus u. 7. — S. J. Biely Potok. 2 zl. sme dostali. — Mnohým. Prosíme o trpezlivosť. Dopisy, ktoré vystály kritiku, všetky uverejníme, ale naraz je to nemožné.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý pošťový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u pošťovej direktcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osov, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Najnovšie chyry.

V *Kečkeméte* prepadol pri náhradnej volbe gr. Ferdinand Zichy. Jedon hlas aj 100 zl. stál, a predsa mameluk len s 58 hlasmi zvíťazil.

V *Kisuc-N.-Meste* tiež volili 12. nov., a to tak, že jedon vojenský dôstojník sa vyslovil, že teraz už vie, jaký pochop má mať o maďarskej slobode. Volba ešte vždy trvá, tak i vo *Varíne*, o výsledku až v budúcom čísle, lebo v piatok sa už tlačí *Kreštan*.

Vo *Vacove* zvíťazil mameluk Gajáry nad Révészom, tak i v *Dunapataji* liberálny Michal Földváry, v *Ráckeve* ale Mikuláš Földváry zvíťazil nad Gabrišom Varsányim, ktorý s vislým programom vystúpil.

Naše účinkovanie po volbe.

My privrženci ľudovej strany zaväzujeme sa:

1. že k takému fiškálovi, doktorovi, apatékárovi, krčmárovi nepôjdeme, ktorý s liberálnou stranou hlasoval;
2. že v takom sklepe kupovať nebudeme, kde kupec s liberálnou stranou hlasoval;
3. krčmy do árendy viac takému krčmárovi nedáme, ktorý s liberálnymi hlasoval;

4. takého do úradu obecného budúceho rok nevyvolíme, ktorý s liberálnymi hlasoval;
5. takého v živote našom neobozreme, a za podliaka držať budeme, ktorý pri tejto nastávajúcej volbe, proti zákonu jednajúc nespravodlivosti proti ľudovej strane sa dopustil.

Knižná polica.

Velká pliaga sveta výnde z tlače k vianocam a bude stát 75 kr. Dostať sa bude môcť u dp. Michala Varga vo Vacove.

„*Dom Tobijašov.*“ Výborné — asi 300 strán obsahujúce — dielo, ktoré každej rodine len vrele odporúčať môžeme. K dostaniu je za 65 kr. v Teplej (Lenge) pp. Bélabánya u dvp. farára *Richarda Osvalda*.

„*Velká Novina*“ v cene 25 kr. je k dostaniu u dp. kaplána Michala Varga vo Vacove. Už tento týdeň výnde z tlače. U tohože sa môže predplatiť aj na výborný mesačník „*Naša Nádej.*“

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 7.60—8.00 zl. Raž 6.60—6.75 zl. Jačmeň na krm 4.00—4.30 zl. do pálenic 5.10—5.90 zl. na várku 6.50—8.00 Oves: 5.45—6.00. Kukurica: 4.25 — 4.30. Proso: 5.25—5.50. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 08.75—09.50. Kopopné semeno: 08.55—09.00.

3. Strova: Veľká biela fízula 7.75—8.50; tmavá 8.00—8.50 okruhlá: 7.75—8.50, tarkavá 6.00—6.50. Šošovica 08.00.15 00. Hrach 8.50—10.00. Čistý 13.50—14.00 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 15—16. Burgyňa 1.20—1.30. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.20—3.00. Slama. Na pol stielanie: 1.40—1.70. Žup 1.80—2.00.

6. Siatie: Červená ďatelina 28—32. Lucerna 35—42 zl. Jarní ľadník 6.00—6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 3B5 hospodárskych volov; 231 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 000—000 zl. Dojný kravy: za jedon kus 75—165 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 3125 kusov oviec. Ceny: 11.50—14. zl. za páru, a 08—14 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogram 14—17. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl Vosk 164—165. Vajcá 40—42. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 52.00—52.50, udená 56—00.57 zl.

9. Remeň funtový od 152—185 kl. tery 135—156.

10. Kraviny vrázkované 165—175.

11. Telaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.

12. Telaciny najl. viksovky 420—440, stredné 350—365 ažené a vrázkované 330—340, blysk. remeň najlepší 150—155 prsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dieľňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávaď na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky spláčovace.

Kus týchto 12 stranových knížoček so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakéhoolvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné Odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

LACNÉ POŽIČKY

(od 800 zl. hore)

ne majetok zeme vyprostredkuje

JÁN DEÁK

v NITRE

K listom vysvetlenie žiadajúcim sa pripojiť má 10 kr. marka.

Hľadám nútno jedného rozumného kachlárskeho tovaryša. **PREDMIER.**

J. Sutoris kachlár.

TLAČIAREŇ

„SVÁTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najkúsnejšími francúzskými písme-
nami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka,
od najjednoduchšej až do najkrásnejšej pri-
jíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňaz-
stva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie roz-
posiela.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE

LEN VYDAVATEL'STVO

„KREŠTANA“

PRIJIMA.

BUDAPEST,

Prater-ulica číslo 44.

Za oznamy sa musí hneď platiť.

Hlavná výhra
prípad.
500,000
mariek.

O z n a m
šťastia

Výhry
poisťuje
štát.

Pozvanie k súčasťneniu sa na výhrach
veľkej peňazovej loterie od štátu Hamburgu poisťenej na
ktorej.

10 millionov 746,990 mariek

Istotne musí sa vyhrať.

Výhry tejto výhodnej peňazovej loterie, ktorá podľa ná-
vrhu len 112,000 žrebov obsahuje, sú nasledovné, totiž:

Tá najväčšia výhra je prípadne 500,000 mariek.

Prvá výhra	300,000 mariek.
1 výhra a	200,000 mariek.
1 výhra a	100,000 mariek.
2 výhry a	75,000 mariek.
1 výhra a	70,000 mariek.
1 výhra a	65,000 mariek.
1 výhra a	60,000 mariek.
1 výhra a	55,000 mariek.
2 výhry a	50,000 mariek.
1 výhra a	40,000 mariek.
3 výhry a	20,000 mariek.
21 výhry a	10,000 mariek.
46 výhry a	5000 mariek.
106 výhry a	3000 mariek.
206 výhry a	2000 mariek.
782 výhry a	1000 mariek.
1348 výhry a	400 mariek.
42 výhry a	300 mariek.
138 výhry a	200, 150 mariek.
35327 výhry a	155 mariek.
8961 výhry a	134, 104, 100 mariek
9249 výhry a	73, 45, 21 mariek.

Spolu **56,240** výher, a prídu za niekoľko mesiacov v 7 od-
deleniach k istému rozhodnutiu.

Hlavná výhra 1-nej triedy obsahuje 50,000
mariek, vstupuje v 2-tej triede na 55,000 mariek,
v 3-tej na 60,000 m., v 4-tej na 65,000 m., v 5-tej
na 70,000 m., v 6-tej na 75,000 m., v 7-mej na
200,000 m., a s odmenou 300,000 m. prípad. na
500,000 m.

Na prvé výhrove ťahanie, ktoré je úradne určené, 19 nov. 1896. stojí

Celý pôvodný žreb len 3 zl. 50 kr.
Pol pôvodného žrebu len 1 zl. 75 kr.
Štvrtka pôvodného žrebu len — zl. 90 kr.

Každý z účastných dostane odo mňa po výťahu
hnedky úradný soznam bez toho, že on musel písať.
Rozvrh losovania so štátnym erbom, na kto-
rom vkladky a podelenie výher na 7 tried je vidno,
popredku zdarma posielam.

Vypĺacanie a rozposilka výhrových peňazi odo
mňa zrovna na patričných rýchlo a v najprísnejšej
tajnosti sa deje.

Objednenia prosím poštovou poukážkou alebo
i doberkou.

Nech sa tedy, komu sa ľúbi, obráti s jeho nari-
dením pre najbližšie ťahanie, hneď, predsa až do

19 november toho roku

dôverne na

JOSEFA HECKSCHER,

bankár a smenková účtovna v Hamburgu.

1—1